

PRZETOŻ (2015) *cn i pron*

cn (1939), *pron* (76).

przetoż (2014), **przetoże** (1) *LubPs*.

e jasne; -ó- (134), -o- (28); -o- *OpecŻyw* (6), *OpecŻywPrzedm*, *ForCnR* (8), *KlerPow*, *MurzHist* (11); -ó- : -o- *JanStat* (55:1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVII w.* (z *Cn*) s.v. *przeto*.

I. Spójnik (1940) :

A. *W funkcji wskaźnika nawiązania wynikowego*: *więc*, *zatem*, *toteż*; *igitur* *BartBydg*, *Vulg*, *PolAnt*, *Calep*, *Modrz*, *JanStat*; *itaque* *Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*, *JanStat*, *Cn*; *ideo* *Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*, *Calag*; *ergo* *Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*, *Cn*; *et* *Vulg*, *PolAnt*, *JanStat*; *propterea* *Vulg*, *PolAnt*, *Cn*; *quamobrem*, *quocirca* *Modrz*, *JanStat*, *Cn*; *idcirco*, *ideoque*, *propter* (*quod*), *unde* *Vulg*, *PolAnt*; *-que* *Vulg*, *Modrz*; *quapropter* *Vulg*, *Cn*; *proinde* *JanStat*, *Cn*; *idcirco*, *verumtamen* *Vulg*; *autem*, *enim* *PolAnt*; *atque*, *certe*, *ita* *Modrz*; *ideo quia a. quod* *Cn* (1939) :

1. *Wprowadza zdanie wynikowo-skutkowe* (997) : *Temuć dofyć nie vdziałam/ Przetoż rády twoiey żądam. Poradz mi w tey mey przygodzie* *BierEz D4v* (7); *PatKaz II* 45v (4); *Włzakże nie dziw że cznotliwi byli/ Bo fie z dobré matky narodzili: Ktora była roszczka rodu Cefarfkégo: Przetoż narodziła owoczu dobrégo.* *KlerPow* 3; *BartBydg* 245; *A melankolija iest zimna á fucha, przetoż taka niemocz iest z melankolijey.* *FalZioł V* 12v (4); *Wymowki żadney niemacie przetoż vczynkiem czo przykazuie napelnicie.* *BielŻyw* 150; [*Aleksander rzekł do króla Porrusa*] *Nie iest ci to cześć kxiążęciu potracić z obu stron ludzi tak wiele dla iednego abo dwu, przetoż fie wespółu łama biwa* *BielŻyw* 159 (16); *BierRozm* 12 (2); *LibMal* 1551/164 (2); *MurzNT* 196 *marg*; *Diar* 22 (3); *Ty moy oycze wlfchmocny zá me nyewinności/ Przyyąłeś myę łáfkáwye k twey łwyętey możności/ A ná wyekiś vtwardził cześć imyenyá mego/ Przeto że ya cyebye mam zá obrońcę łwego* *LubPs* L3; *Ale my doználifmy te żydy wžadney rzeczy nie być winne śmierci/ na którálmy ie zdáli/ [...]. Przetoż one lífthy ktore był Aman náłzym imieniem rozefłá/ wiedzcie być wzruszone.* *Leop Esth* 16/17; *Oley wylany imię twoie/ przetoż młodzuchne panny miłowály cię.* *Leop Cant* 1/2 (18); *Oto teraz strzygá owce służebnikowi twoiemu/ przetoż proszę/ áby Krol y z służebniki łwymi przyłzedł theż do mnie służebniká łwego.* *BibRadz 2.Reg* 13/24 (3); *ty dwa Kliny/ ienylkié máią kąty: przetoż téz iednáka proporcya łye w nich naydzie.* *GrzepGeom* Qv (14); *SarnUzn* B7 (3); *Owłzeki prawdá to iest: á przetoż gdyżem iefzcze możny wkroleftwie posłę wielkie skárby przedemną ná wygnánie.* *HistRzym* 91; *Miłośniku bogá/ vkazałeś náchwalebnieyłze známie wiáry twey/ przetoż po trzydzieści lat y po trzy będzieł z námi w niebie krolował.* *HistRzym* 100 (21); *RejPos* 134v; *Owa ná wlytkim w domu nie łporo przy tobie/ Przetoż proszę chciey rádzić o mnie y o sobie.* *HistLan* B (5); *BielSpr* 37; *Włzak Confessioniste potomkowie łá Luterowi/ iáko Helwetowie Zwingliuszowi y Kálwinowi: przetoż tákaz miedzy nimi zgodá [...] iáka miedzy Lutrem á Zwingliuszem byłá.* *WujJud* 11v; *pokázuiemy iáwnie złego drzewá niesłáchetne owoce w myśli/ w mowie/ y w vczynkách náłzych/ przeciwko Zakonowi Bożemu przepiecznie grzelząc. Przetoż z tey przyczyny podleglifmy łprawiedliwie wiecznemu potępieniu y gniewu Bożemu.* *WujJudConf* 63 (6); *RejPosRozpr* c3; *RejPosWstaw* [110²]v (5); *BudBib* 1.*Mach* 9/60; *Heliałz też iuz wiedzyał/ co fie z nim miáło stác/ Przetoż s Helizeufzem/ chciáł*

nie już był rozłtác. *HistHel* D2v; *WierKróc* A3v; *CzechRozm* 204v; *PaprpPan* O2v (2); Ná koniec y lam fię ten Michał Cefarz obaczył/ iż niezbożnie kościoł S. [...] targał/ [...]. Przetoz pokutuiąc wyprawił poły do Pápieżá z wielkimi vpominki *SkarJedn* 220 (7); *Calag* 111a; Przypátrzyłem fye fwym myślom: błąd wśytki mé íprawy/ Przetozem fye wolał kwápic do twoiéy wftawy. *KochPs* 181 (6); *SkarŻyw* 22 (12); A filozofia wedle Tertulianá/ [...] heretyctwo rodzi/ y zdrową zborową náukę plugáwi/ przetoz ia przed nią wóiekam *CzechEp* 71; Gdybyście ślepymi byli/ grzechu byście nie mieli: lecz teraz mowicie/ iż widzimy/ przetoz grzech wáfz trwa. *CzechEp* 141 (13); *KlonŻal* A4v (4); *KochPhaen* 5; *BielSen* 10; Zgrzeszyliśmy byli wśyftkimi człónkami nálzemi/ przetoz ná fwych ćierpiał niewinny, dla okazánia łálki swoiey niezmierney. *ArtKanc* D17v (8); ZAcny Koronny Hetmánie, Wiem żeć wśytkiego doftánie, Czego trzebá ku boiowi Dobrému walecznikowi: Ale ná zamiar co wádzi, Mieć rifztunku y czeládzi? Przetoz weźmi téz odemnie, Nie zbroie kowaná w Lemnie, [...] Lecz Proporzec pięknie tkány *KochProp* 5; *ActReg* 41; *Phil* C2 (2); *OrzJan* 8 (2); Owo tu żyiác/ żołnierską służym/ iáko nas písmo S. náucza: przetoz v nas nie nowiná/ fráfunek/ ízkodá/ przygodá/ nieprzyiacielkie ízturmy/ y naiázdy. *LatHar* 576 (10); *KolakCath* C (4); Od onego tedy dnia vmyślili áby go zábili. Przetoz Iefus iuz nie chodził iáwnie miedzy Zydy *WujNT Ioann* 11/54; Mowy/ pieśni/ kazánia/ y písmá haeretyckie/ ízkodliwe/ y zarázliwe są: przetoz fię ich wierni pilnie chronić máią. *WujNT* 738 (37); *JanNKar* C4v; Wielkie bezpráwia/ y gwałty rózné odnośzą do nas częśtými íkargámi Krákówkiego miáftá obywátele [...]. Przetoz wftawuiemy/ iż [...] *SarnStat* 504; [wołoski język] Iest mowá ftáréy Włóczyzny, iáko háyno zaráz, gdy Gottowie y Wándálowie opánowali byli blizu ftá lat Włóská ziemię: przetoz fię tu znáyduiá ftároświetckie árcháifmy, które fię áni z Lácińńskim ięzykiem áni z Włóskim niezgadzáią. *SarnStat* 1224 (13); Ná cię przydzie duch swięty/ á moc nawyszłego zácmi tobie: [...]. Przetoz cokolwiek z ciebie wynidzie swiętego/ Będzie názwáné fynem Bogá nawyszłego. *SiebRozmyśl* F3; Aliści y ci [panowie] weśpołek/ iefzcze bárziesy złamáli iármzo/ y potárgáli zwiátki (rofkazánia mego) Przetoz pobił ich lew z lálá *PowodPr* 8 (4); Moyzeź rzekł: Nie wwierzą mi Pánie ábyś ty zemną gadał/ y to mi poruczył. Przetoz mu P. Bog dał wielkie cudá w rękę áby ie czynił/ á posłánia swego y powieści iemi potwierdzał. *SkarKaz* 417a (13); *PaxLiz* Cv (3); *SkarKazSej* 661b; Ale iuz dofyć tych wokábuł flišie/ Słucháiąc bráciey/ kto chce náuczy fię Oftátká. Przetoz brácie dálze rzeczy/ Mieemy ná pieczy. *KlonFlis* F3v (5); *KlonWor ded* **2 (4); Rádo oko tve przekłete Pátrza zdrády zarázliwey. Przetoz cię Pan Bog wyrzuci Z pośrodká ludu swoiego/ Stárwłzy cię ná proch *SzarzRyt* A4.

Połączenia: »a przetoz (też, i, oto)« = (*et*) *idcirco*, *propterea* *Vulg*, *PolAnt*; *ideo* (*etiam*) *PolAnt*, *Modrz*; *ergo*, *propter hoc a. quod*, *-que* *Vulg*; *at*, *et*, *ideoque*, *igitur*, *propter*, *unde* *PolAnt*; *ita*, *itaque* *Modrz*; *quamobrem*, *quocirca* *JanStat* (281): Potym on pásterz przewinił/ A przetoz od Rzymian ięć był *BierEz* Q3v (5); tento nowy dworzanin tak mnimam iżci iest godny łálki T.M. boć fię nám wielmi podobá/ á przetoz raczy go dlá prózby náłzey łálkawie przyiácz. *ForCnR* B4 (5); *PatKaz II* 22 (19); (*nagł*) *Sanguis draconis* (-) IEsth żywicza drzewa iednego [...] Iest ímaku cierpniáczego, á przetoz ma mocz zaftanawiać wśelkie cieczenie krwawe *FalZioł* III 30c (5); [*Aleksander rzekł swemu słuźebnikowi*] widziales zem człowiek, á przetoz nie iest podobno, abych kiedy wczim niebłądził *BielŻyw* 166 (4); *Leop Deut* 18/22 (4); Oto iuz thych Izráelczykow wiecey niż nas y

możniefyżych A przetoż nam trzebá z niemi chytrze pořthápić *BibRadz Ex* 1/9; Panći ieřt dobry y řpráwiedliwy/ á przethoż grzeřznikow náucz y drogi. *BibRadz Ps* 24/8 (63); Omierzłá mi teź y praca ktorá podeymowałem pod řłońcem/ [...]. A przetoż przeřtałem á niechciało więcey moie řerce prácowáć pod řłońcem. *BielKron* 79v; *GrzepGeom* L3v (4); *GrzegRóżn* B (3); *SarnUzn* C5v; Ale wźdy mogá być niektorzy/ gdy nápadná ná to piřmo/ iź ná zdrowie wřpomioná/ [...] á przetoż prze ty/ pořpolicie prořte á pożyteczne Wřpomagánia thu wypięřę *SienLek* 14v (3); Krolu řářkawy páni twa bárzo niemoże/ á przetoż proři/ ábyř ku niey przyiáćháć raczył. *HistRzym* 36v; Záiřte towarzyřze moi iuź wřzyřtkie táiemnice rycerzowe powiedzieli á przetoż y ia muřę powiedzieć prawdeř *HistRzym* 74v; Zono namileyřza wiedz że ia muřę iáćháć do źiemie řwiętey/ á mnimam żeř iuź ćięřzká odemnie/ á przetoż zořtánieř doma áź ia prziiádeř. *HistRzym* 77 (41); Powřzechny Kořcioł zám yka w řobie po wřzyřtkim řwecie wybráne ábo wierne/ [...] á przetoż od nas áni policzon/ áni poznán być nie może *RejPosWstaw* [143²]v (3); Noe náleżon ieřt dořkonáły/ y řpráwiedliwym/ á ćzářu rozgniewánia řtáá mu řię nagrodá/ á przetoř był ořtáćkiem mieřzkáięcych ná ziemi. *BudBib Eccli* 44/17[18] (11); *CzechRozm* 263v (2); A toli odnieřli Polřcy Krolowie řłuřzną miářkowánia we wřzem řwego y cnoty řwey zapłáteř/ á przetoż y teraz řlawná á zacná ieřt ich pámieć *ModrzBaz* [16]; A teraz wiele ieřt zwierzchnych Pánow/ ktorzi zá to ř siebie máiá/ że im nic do tego [*do przykazań boźyich*]: á przetoż teź w Práwiech wiele przewrořnořci/ á w rzeczáchpořpolitych wiele řię błędoř y nierzádu ná yduie. *ModrzBaz* 17 (17); *CzechEp* 336; *BielSjem* 21; W tobie/ moy Pánie/ mam náđzieię řwoię/ A przetoż ofiáruię/ Záđzá/ y z nią myřł moię *GrabowSet* Lv; *LatHar* 207; Lecz kořcioł ieřt Boźy/ á przetoż nie má być dan Celářzowi *WujNT* 93; nie nálaźem w tym ćřłowieku řadney winy z tych o ktorzych náń řkářę kłáđziecie. [...] A przetoż go řkaráwřy wypuřczę. *WujNT Luc* 23/16 (11); Sará drugim řtopniem ođřępuie od řczepu: á przetoź Abráámowi w drugim řtopniu byłá krewná. *SarnStat* 601 (6); *KlonFlis* E; *KlonWor* 65. Cf *pozostale połączania*.

»(a)bowiem, (a. (a)bociem), enim ... (a, i) przetoż (teź, i)« = *enim ... ergo Vulg, PolAnt; enim ... (et) idcirco a. ideo a. propter a. propterea a. unde, tanquam ... itaque Vulg; enim a. quia a. quoniam ... et, et ... propter PolAnt* (71:1): bocyem co kolwyek řin twoy [*Panie*] gdi tu nářwyecye bil dzyalál zamyá dzyalál a cokolwyek řprawyl mnye řprawyl. [...] Przetofi prořá yego pořluřfenřtwo nychay wimowy nyepořluřńnoć moyá *BierRaj* 23; *BierEz* O3v; aboczyem ona [*Maryja*] zwyecznořczy bořkyey poczáta náycyřthřcha nányeyuynnyeyřcha panna, aboczyem wbodze wřzechmocnym zadney makuly nychádogořczy nyemařch, ale czyřtořcz y řzwyáthořcz. A przetořch ta myłá panna wzyáła zbořtwa czyřtořcz *PatKaz II* 21v (6); *MurzHist* G2; Abowiem nie ieřt lud mádry/ przetoż teź nie zmiłue řie náđ nim/ ktorý go vćzynił/ y który go řtworzył/ nie przepuřci mu. *Leop Is* 27/11 (5); Abowiem źiemią nápeřnioná ieřt řupieřtwá od nich/ á przetoż wyřáće ie z źiemie. *BibRadz Gen* 6/13 (27); Abowiem w káźdym Klinie řá trzy káty/ dwiemá prořtym równé: [...] Przetóź/ kiedy řye tráři w Klinie ieden káť řzérřy/ tedy drugié dwa muřzá być iuź wężřzé. *GrzepGeom* Q2 (3); *WujJudConf* 59v; Abowiem zbáwienie ktore náń řpráwił Syn Boźy/ ktore y řam náń dáie/ řludzy opowiáđiá ábo řzáfuiá/ przetoż řá řpořráćuiácy. *RejPosRozpr* b4v (4); *RejPosWstaw* [41³]v (2); *BudBib 3.Esdr* 4/46 (2); *CzechRozm* 173v; Abowiem ieden y iednemu urzędowi ledwe řprořta/ á wielu ich řprořtáć niemoże: á przetoż [*Unus enim ... Itaque etiam*] ktorzi wiela vrzędow dořtáli/ ći poniewáź pořwinnořci

ich dofyć czynić niemogą/ máią miáło siebie wiele namiestników. *ModrzBaz* 45; Pan bowiem swoich świętych słów nieprzebaczył/ [...]. Przetóż lud słwóy z okrutnéy ręki wybawił *KochPs* 159; Abowiém przeciw mocy potrzebna iest siła/ A siła co innego/ ieno gdzie ich siła? Przetóż y káždy człowiek ma to z przyrodzenia/ Ze chćiw do towarzyśtwa/ y do zgromádenia *KochProp* 16; My bowiem pobudzamy sie cudzą przygodą/ ále ci swoią: [...]. Przetóż téż słrogóścią niewoléy pobudzeni/ bárziéy sie vtráconéy wiary domagáią/ niżeli my ią chowamy. *OrzJan* 38; *LatHar* 1 (4); *WujNT Luc* 8/18 (6); *SarnStat* 111; Dicunt enim equas et gallinas ex eo vento concipere. od ktorego też zową Zephyria et subventanea oua. á przetoż ten wiátr rofkośly y Wenerze poświęcony iest. *KlonFlis* A4v. Cf »iż ... przetoż«.

»aby (a. żeby) ... przetoż« (4): Abyśmy tedy z Kátholiką *X(iędza)* *K(anonika)* Antychriśtámi nie zośtáli/ y z nimi też potym z trzálkiem nie zginęli: przetoż my się do Apóśtów przyłęczyc woleli. *CzechEp* 361 (2); Aby się kto nie domyślał z przelśłego diskurfu Páwłowego/ [...] żeby ludzie nie mieli mieć żadney zapláty zá dobre życie y zá dobre vczynki: przetoż iuż odtąd Apóśt pilnie záleca żywot pobożny. *WujNT* 566; *SkarKaz* 208a.

»bo (i, też) ... (a, i, też i) przetoż (i, tedy)« = *enim ... ergo a. ideo a. itaque Vulg, Modrz; enim ... propterea (a. propter (quod)), nam ... itaque Vulg; nam a. quia a. quoniam ... et PolAnt* (87): *PatKaz I* 1; *PatKaz II* 82; *BielŻyw* 153; *RejKup* Ee; Boście y ku więźniom litość okázowali: y rozdzieranie dobr wállych przyjmowaliście zradością: Przetóśz nietráćcie dufania wálłego: ktore ma wielką odpłatę. *Leop Hebr* 10/35 (4); Bo ktory przez ty rzeczy [*sprawiedliwość i pokój*] służy Kriśtuślowi/ iest wdzięczny Bogu/ y przyjemny ludziom [...] Przetóż thedy śtáraymy się o rzeczy ktore pokoiowi należą *BibRadz Rom* 14/19 (6); *SarnUzn* D2v; bo takie leżenie [*na wznak*] żóładek obraża/ [...] A przetoż zdrowy człowiek/ napierwey ná práwy sye bok ma położyć/ á potym ná lewy *SienLek* 11v; *HistRzym* 23v (3); *HistLan* C3; Bo ieden álbo kilá Doktorow/ nie nieśie ná sobie ofoby wżytkiego kościoła Powśzechnego/ przetoż y zbłądzić iáko człowiek może. *WujJud* 37; *BudBib 2.Esdr* 6/9 (4); *MycPrz II* A4; *PaprPan* I4; Bo możnieyśzim nie ták śnádnie kto może krzywdę vczynić/ iáko chudźinie: á przetoż te krzywdy ktore im bywáią vczynione ciężey máią być karáne/ niźli te co możnieyśzim. *ModrzBaz* 73 (8); *SkarJedn* 281; *SkarŻyw* 31 (2); *StryjKron* 288; Bo też oni [*Hebrajczycy*] czáśu ninieyśzego/ *praefens*, nie máią: przetoż też tám ták śtoi. Będę ktory będę: á nie iestem ktorym iest *CzechEp* 67 (6); *LatHar* +11 (3); Bo Graekowie ofiarę Mżey S. Litourgeią zową. Przetóż y Erálmus Liturgiá S. Chryśtośtomá przekláda po Láćinie Mżą Chryśtośtomową. *WujNT* 452 (26); Bo nie dosyć iest że kto vmie Státut, y czyta go, á nieumié sobie y przyiacielowi pozwu nápiśać, áni controweśiiéy. Przetóż znamy siła Iuriśtów, co vmieią práwá, śtátuty, á przedsię tępi śá do piśania práwnych pośtepków. *SarnStat* *5v (2); *SkarKaz* 42a (2); *SkarKazSej* 661a (3); *KlonFlis* A3. Cf »gdyż ... przetoż«, »iż ... przetoż«, »ponieważ ... przetoż«.

»(a, bo) gdyż(ci) (a. gdy) ... (a) przetoż (też i)« = *enim ... et Vulg; siquidem ... et PolAnt; enim ... itaque Modrz* (29): *PatKaz II* 67v; *GroicPorz* kv; Gdyż grześzymy y kłamamy przeciw Pánu/ a odłtępujemy od Bogá náłżego/ [...]. A przetoż śład ná zad vřtąpił się/ á śprawiedliwość z dáleká śtánęła *BibRadz Is* 59/14; Bo gdyżeś thy złupił wiele narodow/ przetoż też y ciebie łupić będą ini wżythcy narodowie *BibRadz Abac* 2/8 (5); *GrzegRóżn* Dv (2); Kácerze to słowo [*Trójca*] w nienawiści máią/

gdyż ie przeciwko im y ich przedsięwzięciu záládzono/ przetoż to ich gryzie y ták im iest miłe iáko íol w oku. *SarnUzn* B4; A gdyż oycá niewiem áni mátki/ przetożcie [!] profózé day mię ná służbę *HistRzym* 34 (5); *HistLan* Bv (2); *RejPosWstaw* [110²] (2); *BudBib* 4.Esdr 11/43 (2); A gdyż tho ná nas przyfzłó/ że *Nova res uarios euentus habet*, przetoż in tanto cafu potrzebá nam íobie rozmyílnie poczynác *MycPrz* II A3v; *ModrzBaz* 15v; *CzechEp* 170; *ActReg* 43; *WujNT* 104; *PaxLiz* D3; Gdy niechce nieprzyiaćiel do Sędzie⁸⁰ ítáwác/ Niechce mu ni zwierzchności/ ni władzey przyznawác: Przetoż go więc ízukáią w polu ábo w domu *KlonWor* 30 (2).

»i przetoż (też)« = *et PolAnt* (101): przibyezall kath íczelyadzia myeyfka powyadayácz yfch czlowsyeka zabitho. y przethofch malpi zzanthuza pobracz kazal. *LibMal* 1554/194; Ale iá íście wiem że konca męká m moiém niebédzie/ I przetoż wewfzelkiem przekléstwie i rospaczy pokim żyw trwac będę *MurzHist* R3 (4); *MurzNT* A4 (2); Tedy niewiáftá rzeklá/ wáz on mię zwiodł y przetożem iádlá. *BibRadz Gen* 3/13 (3); *BielKron* 306; Nie íkónczona á nieogárniona íelth wielmożność Boża/ y godność Máieístatu íego: á przetho y krzywdá y obráżenie Máieístatu íego nieogárnióney obráżliwóści íelth/ y niefkónczonéy: y przetóz też męká niefkónczona íelth tym zgotowána: kórzny go obráżáią *BiałKat* 168v; A co íie dotycze Birzmowánia y óftátecznego mázánia/ to widzimy być ludzki ízczery wymyíł/ ktorich Kościoł Boży málo potrzebuie/ y przetoż ich nie záchowuiemy. *WujJudConf* 159; *BudBib Esth* 14/6; *SkarJedn* 78 (2); *SkarŻyw* 80 (9); *GórnRozm* B2; *OrzJan* 118 (2); *LatHar* 16 (2); Poznála Pánná naśwíetfza że iuż był przyfzedł czás/ ktego íię Syn íey miły cudámi y kazánim śwíátu oznaymíc miał. Y przetoż íię też zá ludzmi przyczyniác poczyrna *WujNT* 309 (34); *WysKaz* 30; *SiebRozmyśl* H3; Sámi bieżeli/ mowi P. Bog/ á iam ich nie poíłá/ y przetoż kłámáli mowiąc: Bog mię poíłá *SkarKaz* 241a (7); Y byli bífkupi iáko Moyzeíz ná przodku/ y kápłanmi y krolmi/ religią z kroleítwem złączáiąc. Y przetoż ony Chreścíjány Piotr í. názwál kápłánítwem krolewfkim *SkarKazSej* 679a (2). *Cf pozostałe połączenia.*

»przetoż í« = *ergo a. igitur a. unde et Vulg* (26): *BierRozm* 25; á ktho miłuiie bogáctwá/ nie weźmie z nich vzytku: Przetoż y to [*et hoc ergo*] íelth márnóść. *Leop Eccle* 5/9 (4); *GrzepGeom* A3v; *KochPs* 60; Duch í. nádeydzie ná cię: á moc naywyzfzego zácmi tobie: przetoż y [*Ideoque et Vulg Luc* 1/35] to co íię národzi śwíete/ bédzie názwano íynem Bożym *NiemObr* 97 (2). *Cf pozostałe połączenia.*

»(ale, lecz, przeto, abowiem, bo, (a) wszakże) íż (a. że) (też, wždy) ... (a, i) przetoż (też, i)« = *quia (vero) ... propterea, quod (propterea) ... idcirco, quoniam ... et Vulg; et ... propterea, pro eo quod ... idcirco, quia ... et, quoniam ... propter PolAnt; sed quod id ... itaque Modrz; sed quia ... igitur JanStat* (195): Iżeś íię śmíal zdrády wáżyć/ Przetoż cię mam ípráwnnie zábić. *BierEz* R4; *ForCnR* D2v; *PatKaz* II 41 (2); *FalZioł* IV 45c (2); *BielŻyw* 108 (2); *KrowObr* 192; *Leop Is* 17/10 (3); Abowiem íż rodzicy íey [Zuzanny] byli ludzie pobożni/ przetoż [*Et ... et*] corkę íwá wycwiczylí w zakonie Moízeízowym. *BibRadz Dan* 13/3 (12); Rzekł Heliaíz/ przeto íżeś íie czártu záprzedał/ przetoż Pan Bog wykorzeni dom twoy s potomki *BielKron* 85v; Ale Koło/ íż nie íelth z proítych Liniy/ przetóz ítárodawnym y mądrym Geometrom trudnoś zádáwáło/ iáko y kórzny obyczáiem by íe mieli pomiérzác. *GrzepGeom* H3v (7); *HistRzym* 5 (3); *RejPos* A3 (2); *BiałKat* 375v; *HistLan* C2 (6); *WujJudConf* 44v (3); *RejPosRozpr* c4; *RejPosWstaw* 42 (2); Bo ífz [bałwany] íá ná swíat wprowádzone dla próżney chwały ludzkiej/ á przetoż [*enim ... et ideo*] íelth zámierzón íelth prętki koniec ich. *BudBib*

Sap 14/14 (3); Iż mi lie iefzcze ná tym nie dofyć dzieie/ przetoż też ná tym przeštát nie moge *CzechRozm* 43v (7); *ModrzBaz* 13v; *SkarJedn* 45 (2); ACżkolwiek Heretykowie Chrzešt S. máią/ y byli niegdy Chrześciánie: wżákże iż od wiary S. odstąpili/ miedzy niewierne poczytáni fą. przetoż kościoł S. rofkázuie y przeštrzegá/ áby znimi Chrześciánie y Kátholicy/ [...] ípolne⁸⁰ małżeńtwá nie mieli *SkarŻyw* 152 (4); Iż nowego przymierza zacnieyfze fą pílmá przetoż ich więcey trzeba przystrzegáć *CzechEp* 115 *marg*; Iednák iż wždy to zna/ że naśienie Chriřtuřá Iezulá znáczyło: tedy mnie y ná tym dofyć: że wždy iákom rzekł tego záprzec nie może. A przetoż też mnie iuż dowodzić tego w czym zgodá iest nie trzeba *CzechEp* 293; Otoż iż Papież nie ná píařku/ ále ná tłuřty m págorku mieřzka/ przetoż nie iest Antychriřtem *CzechEp* 407 (72); *ActReg* 45; *LatHar* +9 (3); *KořakSzczęřl* B3; *WujNT* 68 (32); *SarnStat* 97 (10); *PowodPr* 35; *SkarKaz* 206b; A wżákże iednák iż miedzy rzemieřly ręcznymi/ fą iedne gnuřne/ řiedzáce wářtátowe ábo rádniey mitreżáce/ plugáwe/ ktore dla tego zowá artes sedentarias [...]. Przetoż/ nářnych wiekow řzláchćicowi Polřkiemu/ zákazáne fą. *KlonFlis* A2v (2); Ale iż fą cžtery/ napřednieyfze řztuki tego dořtawánie dobr/ ktore y práwo cžęřto wřpomina: [...] Przetożem ia też ten worek zřzył y zřzył ze cžterech liádrow. *KlonWor ded* **2 (2). Cf »(ale) iż ... przetoż (też) ... przetoż też«.

»(ale) iż ... przetoż (też) ... przetoż też; iż ... a przeto ... a przetoż« (2;1): *GrzegRóżn* D4v; y wiele zwycięřtw [*Saul*] odniol/ ale iż drogę Przykazánie Bożego opuřzczał/ przetoż był y od Bogá odrzucony/ y Kroleřtvo Izráelřkie od niego oderwáne/ á drugiemu dáne było: przetoż też [*Verum quia ... ideo et ... et*] od Duchá Bożego będąc opuřzczony/ Duchowi Zřemu był podány *ModrzBaz* 23v; *CzechEp* 329.

»(a) przetoż oto« (3): Abowiem Pan Bog thák mowi [*o mieřcie Ammonitów*] Przeto ižeř kłářkáo rękami/ [...] y weřeliłoř się vprzeymym řercem wżgářdzáiąc Izráelá. A przetoż otho [*Idcirco ecce*] ia [...] podam cię w rozborzenie poganom *BibRadz Ez* 25/7; *HistRzym* 23v; náwet málo tákich było/ cořby [*tobie królu*] w dźielnořci równi byli. Przetoż oto řkládáiąc ręce řwoie do čiebie wyćiągamy *OrzJan* 99.

»(bo) poniewáż (... tedy), quia ... (a, i) przetoż (i, też)« (8:1): *GrzepGeom* Q3; *CzechRozm* 262; Bo poniewáż meřtvo/ lub cnotá/ iest naywięřtze dobro/ tedy bogáćtwá y inřze rzečzy nieináczey fą policzone miedzy dobrá/ iedno iż fą nacžynia cnot: á przetoż [*Cum enim ... certe*] lámá cnotá naywięcey ma być w včžciwořci mianá/ y dořtoieńřtwem opářtroná. *ModrzBaz* 39; *CzechEp* 295; *LatHar* 576; *WujNT* 5 (2); *WysKaz* 40; *Quia non est sapientia, non est prudentia, non est confilium contra Dominum*. Przetoż Pan Bog tych przekleřtw/ ktore tám przez Máláchialřá wydáł/ o řkrzywdzenie Kářłanow řług řwoich/ to lekářřtvo zořtáwuie: mowiáć: Náwroćcie řie do mnie *PowodPr* 26.

»przetoż tedy« = *et Vulg* (4): Ořtrá włoczniá dáł bok przekłóć/ řerce řywotá řwego/ [...]. Przetoż tedy Páná řwego/ wielbiemy przez przeřtánia *ArtKanc* D19v; *WujNT Act* 23/18. Cf »bo ... przetoż«.

»przetoż (...) też« = *propterea Vulg* (49): Grzech zgrzeřlyřo Ieruzálem/ przetoż też řtálo řie nieřtátečnym: wřlyřcy ktorzy ie wielbili/ wżgářdzili im *Leop Thren* 1/8 (3); Im ich więcey było/ tym też więcey grzeřzyli przeciřwko mnie: przetoż ia też chwáłę ich obroćę w pořromocenie. *BibRadz Os* 4/7; *GrzepGeom* A4v (3); *RejPosWstaw* [414]v; *CzechRozm* 20 (3); *CzechEp* 49 (3); Adámá

nowego Stawamy fię członkám/ y látoroślámi [...]. Przetoz teź człowieczeństwo náłze prágnie niebá *KotakSzczeńś C4v*; *WujNT przedm 10*; *PowodPr 10*; *SkarKaz 349a*. Cf *pozostałe połączenia*.

a. W związku z imiesłowowym równowaznikiem zdania (1) : Tedy Eufáchius zebrał rycerstwo przeciw nieprzyacielom. A bacząc że iefzcze máło ludu było/ przetoz kazał młodzieńce godne wypráwiác z miałt y ze wśi *HistRzym 130v*.

2. Wprowadza człon zdania pojedynczego (2) :

Połączenia: »a przetoz« (2): Acz niektorzy (co wiernymi Chrześcijány/ á przetoz nie vpornymi byli) wnet fię od tey żarliwości pohámowali *WujNT 517*. Cf »ponieważ ... a przetoz i«.

»ponieważ ... a przetoz i« (1): Ponieważ cokolwiek ieft w Bogu/ to ieft lámá iftność Boża/ á przetoz y żywot. *WujNT 306*.

3. Wprowadza zdanie luźno nawiązujące do poprzedzającego kontekstu (często z zatarciem funkcji wynikowej); niekiedy rozpoczyna nowy akapit lub werset (940) : Aleś ty mąż bez obrony/ Cierpiłz wćik ze wżey ftrony: Co by teź moje zęby miał/ Radći by koźdy pokoy dał. Przetoz kto chce w pokoiu żyć/ Ma ku odporu gotow być *BierEz O3v (3)*; *OpecŻyw 117v (2)*; *OpecŻywPrzedm C3v*; *ForCnR E2v*; [jeśliby uryna u niemocnego była z białością albo z sinością] krwie mu iuź nie pułzczay/ boć on iuź dułżę pułci. Bo iuź iego przyrodzenie truchleie á niźczieie/ dla barzo iadowitego zarażenia. Przetoz fię nigdy prętko nie okwapiay krwie pułzcząc: ale czo małż działać, rozeznay pierwey dobrze. *FalZioł V 73v (5)*; czoź to pomoże gdyź złwiata zeydzie(my żeb)y imienie inny miał, przetoz dokądes żyw i(mie)nia śwego, kthores rękami śwemi wypraczował vżyway *BielŻyw 110*; bo ieftliże kto czci ciełstney niema, przez mądrość nad wiele innych czcion będzie [...]. Przetoz bogoślamiony [!] człowiek ktory mądrość naydzie *BielŻyw 171 (8)*; *BielŻywGlab nlb 13*; *BierRozm 19*; *LudWieś B5*; *LibMal 1548/146v*; Był tedy iakoby kto wciężkiem więśieniu położony [...]. Przetoz powiedział że takié fą potępionych męki. *MurzHist I*; A tak nazajutrz znieśli miedzy się to, co od panow słyszeli [...] Przetoz posłowie naradzili miedzy sobą znowu jeszcze KIM prosić, aby [...] *Diar 61 (6)*; y fplugáwili imię święthe moje [...]: dla czego wyniśczyłem ie w gniewie moim. Przetoz teraz niechay odpędzą daleko wffeteczność płoty fwoiey/ y vpády Krolow fwoich odemnie *Leop Ez 43/9 (7)*; *BibRadz 2.Par 24/8 (3)*; Toć ieft nagorŹe miedzy wżemi rzeczám/ iź ty rzeczy przygadzáiá fię wżem iednáko. Przetoz fercá fynow ludzkich nápełnione bywáią złymi rzeczám y fzaleńftwem *BielKron 81v (3)*; *GrzepGeom B4 (11)*; *SarnUzn D4*; *HistRzym 6 (20)*; Ale tho łączniey poymiełz gdy niżej naydziefz náukę o dwu Adámiech/ w iednym człowiecze odrodzonym. Przetoz ku łącznemu wyrozumieniu thego/ y inych mieyfc/ wpáthrz się pilnie w thy fłowá/ Ciáło/ Dułzá/ Duch/ iáko się rozmáicie w piśmie rozumieią. *GrzegŚm 19*; *HistLan A2 (7)*; *KuczbKat 265*; Przetoz odemnie y tho piśanie/ y pewnie życźliwe vpominanie profzę przyiyimi wdzięcznie/ iáko ifcie od práwie życźliwego łobie. *RejZwierc 268v*; Coź ieft/ iefli to nie ieft być Antychriftem/ náukę Chriřtuřowi przeciwná przywodzić. (–) Przetoz zgodnie z Apořtołem wyznawamy/ iź człowiek grzeřny vřpráwiedliwion bywa lámą wiárą w Kryřtuřá *WujJudConf 96 (50)*; Páweł f. tákże o łobie mowi: Ia ieftem dan obwołáčzem Ewanyeliey/ y Apořtołem á doktorem pogánom. Przetoz tenże ná inym mieyfcu Ewanyeliá/ řwiádectwem y obwołaniem zowie Páná náłżego Iežuřá Kriřtuřá. *RejPosRozpr b4 (6)*; Y ktoźby mogł złořci wřzytki/ członki mowie onego ciáłá grzechu wyliczyć? Przetoz Páweł řwięthy

wfzytki krotko zbieraiac tak mowi: [...] *RejPosWstaw* [110³] (17); *BudBib* 4.*Esdr* 14/12[13] (2); *HistHel* B4v; *MycPrz* I A3v (4); *WierKroc* B3; *CzechRozm* 1v (5); *ModrzBaz* 75v; Y fpodziwienim wielkim a nie bez iawney sily Bozey/ tak wiele maiac nieprzyiaciol ten Kosciol trwa/ a nigdy fie nie mieni/ ani wltawa. Przetoz Chryzostom s. temufz fie dziwiuiac/ y te trwlosc za Boski cud znaiac mowi: [...] *SkarJedn* 22 (24); *SkarZyw* A4v (38); Otoz tu o prawde idzie/ przy ktorey trwac trzeba temu ktoby niechcial od Apoftolow odeysc: a nie idzie o plotki y wymyflly ludzkie. Przetoz kedy ta prawda ieft a kedy tez ieft faflz/ chcemyli wiedziec/ tedy tego ftad doydziemy/ gdy fie pilno temu przypatrzymy czym fie wzdy czafu onego Apolftolowie zabawiali *CzechEp* 360 (25); *CzechEpPORz* *4; *NiemObr* 22 (3); Zaluię Polaká Polak/ a w cudze ftrzemioná Wftępuię Theokrytowe/ gdzie plácze Bioná. Przetoz o fzcześliwa dufo/ te wierze ná grobie Prziymi z wdzięcznosciá odemnie/ álbo wftañ piřz łobie. *KlonZal* D4 (4); *WerGořc* 269; *WerKaz* 301; O przedziwnaz to łalká k nam/ ze fie BOG dla nas znizyl łam/ częgořmy nie godni/ Przetoz mu za tho wfzyfcy chwałę wzdawaymy. *ArtKanc* B6 (18); *GórnRozm* K4; *KochPropKKoch* 3; *GostGosp* 150; [towarzystwo, ktore się na cnocie buduje] žadnym czáfem nie sfárzeie fie/ žadná fuřpicyá nie bywa rozerwáne ani vmnieyřzone. Przetořz owi zdádžá fie nie byc od lekkomyřlnosci wolni/ ktorzy łobie bärziewy fthráte pieniędzy wažá/ niř przyiacielá *Phil* H2 (6); *KochCz* B; *OrzJan* 45 (4); Ty ná prawicy Bozey siedzilř w chwale Oycá twego. A wierzymy temu/ iř przydzielř nas ładzić. Przetoz prořimy ciebie/ rácz porátowác flugi twoie/ drogá krwiá twoiá odkupione. *LatHar* 574 (12); *KolákCath* A3v (2); *KolákSzcześl* B2v; *RybGęřli* D2v; Obiecuie Pan obecnořc fwá y obronę kořciolowi fwemu powřzechnemu: ktory przeto nigdy wftác nie ma/ ále ma ftac záfwe/ po wfzytki dni/ ář do fkończenia řwiátá. Przetoz mylá fie haeretycy/ ktorzy mowiá/ iř kořciol zbładził y wftał od kilkunařcie řet lat/ ář do przyřřcia Lutrá y Kálwiná. *WujNT* 124; Odpowiedziál Iefus: Nie miałbyř řadney mocy przeciř mnie/ gdybyc iey zwierzchu nie dano. Przetoz ktory mię tobie wydał; więřly grzech ma. *WujNT Ioann* 19/11 (98); Które rzeczy nie łá *leges* włáfnie mówiác, ani tak zwáne bydř moga, iednákže ich opuřcić zgołá nie godziło fie. [...] Przetož ia nieřmiałem odrzućcić ich, álem ie vrumowawřzy ná końcu do Metriki zgromádžil *SarnStat* *6v (14); Lecř fprawiedliwořc gdzie fie fzcžyra naydžie/ tám niemář rořtárgnienia cnot/ ále owřzem wfzyřtkich pogodzenie y cálořc. Przetoz Sálomon ten fundáment Kroleřtw ábo Pańřtw záfadza mowiác. Miłuycie fprawiedliwořc ktorzy ładziacie žiemię. *PowodPr* 63 (11); iáko mowi Apoftol: Ale ofiárá pierwey grzechy gładžilř/ toř tey ofiáry dopiero pożywalř. Przetoz iefli to prawdá/ iř bierzem ná odpuřczenie grzechow/ ofiárá vprzedzić muři. *SkarKaz* 158b; Chora głowá trochá fie winá zaráži. tak hárdy trochá dobrych vczynekow. Przetoz rádži s. Chryzostom mowiác: (Zá dobre vczynki nie wyciágay zapłáty/ ábyř wziął zapłátę [...]) *SkarKaz* 352a (28); Záčzym teř y godnořci/ zárwieř Senatorřkiey/ Gdyř ieft w mądrořci biegly/ praeřentiewy dárřkiey. Przetoz więcey nie zwłoczác/ co fie nágodžiło/ Džierz mocno iákoby cie/ w niczym nie zdrádžiło. *PaxLiz* Ev (2); (Nie chytróřciá/ práwi [Cycero]/ ani mocá/ ále nabožeńřtwem Rzymiáne wfzytki narody podbili.) Przetoz tego nabožeńřtwá prawdziwego Kátholickiego brońcie. *SkarKazSej* 688b (11); A iefližeř Frycz ábo Sžyper nowy/ Iuř fie tu muřilř vczyć infzey mowy. Byř nie wziął řzabłá v Nogatu brácie/ Bo to zła ná cie. Przetoz fie náucz Wokábuł Flifowřkich *KlonFlis* F (4); *KlonWor* 78 (3).

Połączenia: »a przetoż (i, oto, też)« = (*hoc*) *ergo* (*et*), *ideo* *Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*; *et*, *propter* (*hoc*), *propterea* *Vulg*, *PolAnt*; *igitur*, *itaque* *Vulg*, *Modrz*; *quapropter* *Vulg*, *JanStat*; *autem* *PolAnt*; *atque*, *quamobrem*, *quo*, *quocirca* *Modrz*; *proinde* *JanStat* (289); *BierEz* P3 (2); K tobie wzdychamy lkaiątz a placzątz w temto ślżawym pádole. A przetoż iednácżko náffa/ ony twoie milofierné oczy k nám obroci *OpecŻyw* 190v; *ForCnR* D4; *PatKaz* II 24 (15); [*Aleksander pisze do króla Dariusza*] A przetoż znamię iest że fie każdy Bogu przeciwi, kto fie imieniem iego mianuie *BielŻyw* 152 (2); *BierRozm* 8; *SeklKat* C3v; A hocz [!] by też ktorzy byli Iż czy by fię przecziwili Wźdyć jch wieczej tocz mé zdanie Iście prziprawdzie zoftanie A przetoż fyę możeś niebać Gdy będę ya przitobie itać *RejKup* p2; *Diar* 56; Ano tak grześfąc przeciwko bráciey/ [...] przeciwko Chryśtuśowi grześzyćie: A przetoż/ iestliby pokarm pogarśfał brátá moiego/ nie będę mięfá iadł na wieki/ ábym brátá śwego nie zgorśfył. *Leop* 1.*Cor* 8/13 (5); Y rzekł mu Pan/ [...] A przetoż oto teraz podał Pan ducha kłamliwego w wftá tych wśzytkich prorokow twoich/ á iuz wmyślići źle vczynić. *BibRadz* 3.*Reg* 22/23; Nad tom kazał Lewithom áby fię oczyćili/ á przyźedśzy áby ftrzegli bran/ á śwęćili dzień Sobotny: A przetoż też w tey rzeczy pomni ná mię o Boże moy *BibRadz* 2.*Esdr* 13/22 (91); *GrzegRóżn* B2 (6); *Prot* D2v; *SienLek* 10 (4); Aczżkolwiek by też moy oćiec był wźiął zá niego odkup/ wźdyby przeto niebył bogátśzy/ áni theż przeto będzie vbośśzy. A przetożem ia dobrze vczyniła/ iżem iego wybáwiła/ á Oycu memu krzywdy w tym nieuczyniła. *HistRzym* 5v (17); A ná drugim mieyfcu také powiáda: Iż then który fie powiáda w Pánu Kryśtuśie miefżkác/ ma też y on tak chodźić/ iáko Pan Kryśtus chodźił. A przetoż Apośtoł s. mowi: [...] *RejPos* 94 (8); *GrzegŚm* 25; *HistLan* E2v; A przetoż nie rozumie Apośtoł/ áby tá Ceremonia była pożyteczna drugiemu któryby iey nie vżywał. *WujJudConf* 244 (5); *RejPosRozpr* b3v (4); *RejPosWstaw* [41²]; Mánáśfes też który czynił miłofierdzie/ vźedł z fidlá śmiertelnego ktore było nań záftáwiono/ ále Amán vpadł w nie y zginął. A przetoż teras obacz miły fynu co fpráwuie miłofierdzie *BudBib* *Tob* 14/12 (19); A przetoż tak Piśmá Boże iáko y inne/ nie dla czego innego piśáne fá/ iedno dla thego áby nam ku pożythku á przeltródze były *MycPrz* II A2 (3); Iż to w nich vpátruiefż/ tedy tho dobrze czyniśz: y znác że wrzećz tę nie lekkomyślnie wgládaśz. Aprzetoż iuz teraz rzecz śwá prowadz/ pytiájąc fie dáley o co chceśz. *CzechRozm* 19v (8); Pożádanie też wrzędow y dośtoyności zgánione iest wyźłzey. A przetoż y to práwem ma być zábroniono/ y wśzytcy do fkromnego á miernego życia kárności máią być przyćiągnieni. *ModrzBaz* 82v (40); *WerGośc* 230; *WerKaz* 301; *ArtKanc* B6v (3); *LatHar* 119 (3); *KolakSzczęśl* A4v; *WujNT* *Matth* 25/28 (31); *SarnStat* *3v (8); *PaxLiz* Bv; *KlonFlis* Gv.

»i przetoż (i)« = *propterea* *Vulg* (55); *MurzHist* E2 (5); Gdzie żydowie opuściwśzy vrząd fami łobie fpráwiédliwości dociągali/ I przetoż pán káże ráczyi krzywdę podiáć trzebali i drugá/ a łamęmu się nie mśćić *MurzNT* 21 (2); *Diar* 60; *DiarDop* 116; *Leop* *Ioann* 19/11; Tak mowi Pan Bog/ Przeto iż Filiśtyny mśćili się tak frodze [...] Y przetoż thák mowi Pan Bog/ Oto wyćiągnę rękę moię nad Filiśtyny *BibRadz* *Ez* 25/16; Bo iákoby kośćiołowi Bożemu vkradł: gdy tego co iest inym pożyteczno/ [...] nieudziela. y przetoż y Píalm mowi: Spráwiédliwości twey niezákryłem w fercu mym *SkarŻyw* 565 (5); *GostGosp* 120; [*przodkowie naszy*] gárdlá fwęgo rychléy ośtrádác niź powinności odśtępic woleli. Y przetoż tym iednym báwiác fie/ rzadkié były práwa: rzadki fędźzia *OrzJan* 54 (4); ktorego [*Ducha Św.*] ná początku dał Pan Chriśtus widomie kośćiołowi/ áby gi

wprowadził do wżelákiey prawdy/ y mieżkał z nim ná wieki. Y przetoż mowi: Wy coście słyżeli od początku/ to niechay w was trwa. *WujNT* 815 (27); Zá ftráwne ná drogę náńzę/ dał nam dáleko lepży y pośilnieyży pokarm. Y przetoż Apoštoł mowi: Páľchá ábo báránek náńz/ ofiárowány iest Chryftus *SkarKaz* 157b (7).

»przetoż i« = *ideo et Vulg, Modrz; ergo et Modrz* (82): *BierEz* B4v; *Leop* *2v; *RejZwierz* 123; *HistLan* Ev; A choć w pošťáci bożey ofiárę przymuie z Oycem/ [...] wżákże w pošťáci słuźebnicey ofiárą wolał być/ niżli ią przymować. Przetoż y káplánem iest/ łam ofiáruiąc/ y łam ofiárą będąc. *WujJud* 236; Przetoż y o Mnichách nic inźego nie rozumiemy/ iedno że więcey ząwadzaią niż pomagaią kościołowi Bożemu. *WujJudConf* 143 (2); *RejPosRozpr* c (2); Przetoż y tu nieco o powinnoćiach dzyathek przeciwko rodzicom przypomnieć lie godzi. *RejPosWstaw* [414] (7); *CzechRozm* 53v; Przetoż się y mnie zdáło/ ábych tu o Rzeczypośpolitey pińżąc/ o Szkołách też nieco przypomniał. *ModrzBaz* 4 (2); [kościół] nikomu táyny być nie może. Przetoż y ono w Ewánieliey łam Pan mowi: Miáľto ofádzone ná gorze/ zákryć lię nie może *SkarJedn* 13; *SkarŻyw* A4v (4); *CzechEp* 22 (6); Przetoż y Prorok powieđa: Iż pľotá/ wino/ á pijańľtwo/ ľudziom ľerce y rozum odeymuie. *WerGość* 243; *LatHar* +8v (5); *WujNT przedm* 13 (19); *SarnStat* 300 (2); *SkarKaz* 44a; Przetoż y wy Pánienki/ chćieyćie mi dopomoc/ Záżywáć tey vćiechy *PaxLiz* C3v. Cf »a przetoż«, »i przetoż«.

»przetoż ono« (2): *GórnDworz* H2; Przetoż ono mowił [Pan Bóg] przez Izáiáľzá: Coż to wżdam iest zá dekret rozvodu z mátką wáľzą/ zá ktorym opuśćilem ią? *PowodPr* 16.

»przetoż tedy (i)« = *igitur, itaque Vulg* (7): *Leop* 1.Reg 5/11 (2); *SarnUzn* C5 (2); Przetoż thedy w imię Páńľkie iuż pińmá niektore o prawdźiwey Smierći/ Zmartwychwřtániu y żywoćie wiecznym weźmimy przedsię *GrzegŚm* A4v; PRzetoż tedy y my [Ideoque et nos] máiáć ták wielki około nas leżący obłok świádkow: [...] / w ćirpliwośći bieźmy w ząwodźie ktory nam iest záłożony *WujNT Hebr* 12/1 (2).

»przetoż też (i)« (30): Przetoż też nieznáiomych ięzykow wżywanie nie ma być w kościele Bożym *WujJudConf* 182; *RejPosRozpr* b4v; Abowiem y Ian ł. w kánonice łwey ták mowi: [...] Synacźkowie moi/ nie miľuyćie słowem áni ięzykiem/ ále vcźynkiem y prawdą. Przetoż też czytamy w dzyeioch Apoštoľkich: [...] *RejPosWstaw* [1434] (6); *CzechRozm* A5v (6); gdyż [ksiądz Powodowski] práwie we wřzytkim Węďzidle/ nie co inźego czyni więcey/ iáko/ że pińmu ś. iest ná odpor. [...] Przetoż też y tego łobie pozwala/ że pod czás z słowá Bożego łzydźi/ pod czás ie okęľzone przywodzi *CzechEp* 191 (8); *CzechEpPORz* **4v; *NiemObr* 102; *WerGość* 254 (2); *ArtKanc* K2; *SkarKazSej* 675b. Cf »a przetoż«.

»przetoż zátym« (1): Nie lubiľtego [!] [że wschodni biskupi poczęľi się nad katedrę rzymską wynosić] Pan Bog: y pokazał nád onym Páńľtwem/ co też był o podobną wżgárdę zwierzchnośći łwey powiedźiał: ktorzy mną pogárdzaią/ będą łami zniewáżeni. Przetoż zátym ono Páńľtwo wřchodowe poczęľo wáľćeć. *PowodPr* 32.

B. W funkcji skłádnika nawiązania mięďzy zdániami powięzany mi stosunkiem przyzwolenia: jednak, mimo to (1) :

Połączenie: »choć... a przetoż i« (1): chociaż y w trudnych zwyczajach mow Zydowfkich wielkychmy pilność czynili/ [...] A przetoż y nam łamym ielzche fię w thym nie dofyć ftáło *BibRadz* *5.

II. Zaimek przysłówkowy (75) :

1. *Zapowiada zdanie przyczynowe: dlatego; et, idcirco, propter quod a. hoc Vulg; propterea PolAnt* (48) :

Połączenia: »(a) przetoż ... (a)bowiem« (3): A przetołch fyn bozy z wyecznołczy polzwyączyl tą mylą panną matką łoby abouyem chczyal w zyuoczye yey przebyuacz dzyeuuącz myefyączy *PatKaz* II 40; A przetoż iáko płomień ogniowy trawi ścierń/ á płomień zżyra mierzwę/ ták [...] látorośl ich zniłzcheie iáko proch/ abowiem [*Propterea ... nam*] odrzucili zakon Páná załtępow *BibRadz* Is 5/24; *ArtKanc* A10.

»(i, a) przetoż ... bo« = *propter quod a. hoc ... enim a. quia Vulg* (12): Przetoż [*mądry*] w niełzcheściu bywa ftáł/ Bo nim przyłzłó włztyko wiedział. *BierEz* I3; *OpecŻyw* 117v; *BielŻyw* 152; I przetoż ten sejm naznaczony nie doszedł, bo IKM za takowemi potrzebami być na niem nie mołł *Diar* 22; Y przetoż nas łwiát nie zna: bo teł iego [*Boga*] nie zna. *Leop* 1.*Ioann* 3/1 (4); Przetoż y dziś będe łpał ná to bełpiecznie/ Bo pan żywotá mego łtrzeze koniecznie *KochPs* 5; *SkarŻyw* 260; Tyś był (Pánie) w łwiátłóści/ á ia w cięmności: y przetoż nie znałem cię: bom nie mołł być ołwiecony bez ciebie/ y nie máłz łwiátłóści okrom ciebie. *LatHar* 569; Y przetoż ná wielu mieyfc łędzie ziemkie zowie Pan BOG bogámi: bo łady y łpráwiedliwość ludziom z mieyfcá Bożego iáko iego namieltnicy czynią *SkarKaz* 2a.

»a przetoż gdyż« (1): A prze(t)ołz gdyż fyná niemam ołtáwiam wam miáłto łiebie łiołtrę moię do tąd áł łie záłie wrocę. *HistRzym* 31v.

»przetoż ... gdyż« (2): *CzechEp* 248; Przetoż zá grzechy iuż ná wieki ołiárá nie ma być/ gdyż ie on z nas iuż raczył zgládzic *ArtKanc* D18.

»(a, i) przetoż (teł) (...) iz (a. że) (... a dlatego, tedy)« (11): *BierEz* R2v; ktory znak Licemiernicy chćieli [!] zátlumić/ y przethoż onego vzdrowionego że iáwnie to co łie z nim łtháło wznáwał/ z bożnice wyrzucili *Leop* *Ioann* 9 arg; *HistRzym* 86v; *RejPos* 88v (2); Przetoż żeś mym dziecięciem przebaczam włztykiego *HistLan* C4v; plemię twoie opanuie zamki nieprzyaicioł łwoich/ y w nałieniu twym włztyki narody błołłáwione zołtáná: przetołz ižeś ty połłuchał głofu mego. *SkarŻyw* 286; *CzechEp* 104 (3); *WujNT* 518.

»(a, i) przetoż ... iz (a. że)« = *ergo ... quia, et ... eo quod Vulg* (17): A przetożem k wám przyłfedl/ iłż chcę bytz wállym przyiácielem *OpecŻyw* 83v; *FalZioł* +2; *BielŻyw* 75; Przetoż ia płáczę/ á oko moie wypułłcza łzy obfite: iz [*Idcirco ... quia*] łie odemnie oddalił poćiełfyćiel/ náwráćaiący dułłę moię *Leop* *Thren* 1/16 (3); *HistLan* F2; A przethoż miecz nigdy nie wynidzie z domu twego żeś dał mieczem rozláć krew Vriáłzá niewinnego. *RejZwierc* 204v; *SkarJedn* 283; *SkarŻyw* 189; *CzechEp* 9; Przetoż łie ia tego zbraniám ábych otym nie mówił/ iz wiém/ žem od mądrych dáleko. *KochWr* 41; Y przetoż Melłiáłz názwán ielł nałieniem niewiełcim: iz fię z łámej Pánny/ bez nałienia męzkiego/ miał národzić. *WujNT* 4 (5).

»przetoż ponieważ że« (1): Przetoż ponieważ że fie thák vpokorzył á poniżył dla mnie [*quia igitur humiliatus est Mei*]/ iufz nieprzywidę thych złych rzeczy nán zá żywotá iego *Leop 3.Reg 21/29*.

»i przetoż ... ponieważ« (1): i przetoż dziedzictwa niebęda mieli/ ponieważz zuczynkow zakonu chcą być zbawieni/ á niezobietnice a łąki pańskieí miłościwyi *MurzNT 96*.

2. Zapowiada zdanie celowe: po to; propter quod Vulg; etiam PolAnt (27) :

Połączenia: »(a) przetoż by (a. aby, a. żeby)« (9): Przetoż ábyś mną kunśtował/ Ku temuś mię dziwu wezwał. *BierEz A4 (2)*; A przetoż żeby fię ich chwalebney chući dofyć ítác mogło/ [...] tedychmy im oto nieiáką pomoc y drogę vkaźáli *BibRadz *5v*; A przetoż byś ich [*sponek*] nie ítrácił day mi ie fchowác. *HistRzym 62v (3)*; *SkarŻyw A5 (2)*; Przetoż by kto nie rozumiał żeć niebá zayżrzemy/ Tu miárę fwym żalom iteż koniec vczy niemy. *KlonŻal D4*.

»(a, i) przetoż ... aby (a. by, a. żeby)« = *propter quod ... ut Vulg (19)*: A przetoż ołá kijem bił/ By fie w drogę rychley śpiefzył *BierEz R2v*; *OpecŻyw 120*; *PatKaz II 84v*; Przethoż pošyłamci pułzkę złota aby wiedział że w bogaczłwie hoyność nadewfzithki krole ziemskie mam *BielŻyw 151*; *Leop Bar 2/1 (2)*; A przetoż oddáám ie [*dzieciątko*] Pánu/ áby iemu służył po wżytki dni żywotá fwego *BibRadz 1.Reg 1/28*; *HistRzym 9 (3)*; przetoż im boiazń Bożą przekładáli/ áby fię złego ítrzegli *SkarŻyw 263 (2)*; Ieftem Anteus ziemski: przetożem fie ítawił/ Abyś wiedział co znaczą ty woyfka zebrane *BielSen 11*; *ArtKanc B6v*; y przetoż ná on czás áby fámilie były w fzyku potężnieyfze/ y w liczbie wiefzney/ do potrzeby ítác mogły/ tedy do Herbow fwych *plebeios* radzi przymowali *GórnRozm B2*; *WujNT 517 (2)*; y przetoż żonę mu [*Bóg człowiekowi*] dał nie równą we władzey/ ále poddáną: áby dwa nie rządźili *SkarKazSej 690a*.

Synonimy: I.A. więc, zatem; B. chociaż, mimo.

Cf PRZETOŻCI